

FJALA E DEPUTETES MIRELA PITUSHI

E ENJTE DATA 22 QERSHOR 2023

E nderuar Kryetare e Kuvendit,

Të nderuar kolegë deputetë,

Të dashur qytetarë, pjesë e diskutimeve tona në komisionet parlamentare ka qenë projektligji “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 15/209 “Për nxitjen e punësimit””. Ky projektligj ka si qëllim rritjen e mundësisë së punësimit të forcave të punës nëpërmjet ofrimit të shërbimit dhe programeve publike të punësimit, vetëpunësimit dhe formimit profesional. Përmes projektligjit do të përmirësohen disa problematika të dala gjatë zbatimit katërvjeçar të këtij ligji. Ka ardhur koha që përmes iniciativave tona ligjore të bëjmë të mundur identifikimin dhe projektimin e politikave që do të nxitin të rinjtë dhe grupet e veçanta, kryesisht personat me aftësi të kufizuara, duke siguruar zbatimin e politikave efikase të tregut të punës, nxitjen e përfshirjes dhe kohezionit social, si dhe fuqizimin e tregut të punës. Programi i qeverisë për periudhën 2021- 2025 ka vënë në fokus punësimin dhe zhvillimin cilësor të forcës së punës në përputhje me vizionin dhe direktivat e BE-së, strategjinë europiane të punësimit dhe kërkesat për integrimin e Shqipërisë në Europë. Përmirësimi i legjisllacionit dhe reflektimi i tij evoluon në zhvillime të mëtejshme. Sipas analizave dhe studimeve është evidentuar se të rinjtë, të cilët nuk janë të punësuar, të arsimuar ose të formuar profesionalisht, janë një nga kategoritë më vulnerabelë të të rinjve dhe përbëjnë rreth 27,8 për qind të të gjithë të rinjve në Shqipëri.

Për ta trajtuar këtë kategori është parashikuar futja e skemës së garancisë rinore në një nen të veçantë, përveç parashikimit të bërë në nenin 11, si pjesë e iniciativës së BE-së për Ballkanin Perëndimor. Në këtë projektligj është reflektuar ndryshimi përkatës për krijimin e Fondit Social të Punësimit, duke qenë një nga përparësitë e qeverisë shqiptare, duke qenë se nuk është zbatuar deri më tani. Në projektligj do të gjejmë një sërë ndryshimesh, të cilat janë në mbështetje të politikës së punësimit të të rinjve, duke u bërë një bazë mbështetëse për të ardhmen e tyre. Në këtë projektligj do të gjejmë edhe disa ndryshime që e vënë theksin te grupet e veçanta, duke përfshirë një nga programet aktive mbështetëse: këshillimin për punësim të grupeve të veçanta, për arsye se ato kërkojnë një trajtim të veçantë dhe shumë të specializuar në raport me grupet e tjera të punëkërkuesve. Gjithashtu, kemi shtimin e një programi të ri: skema e kuponit për financimin e formimit profesional, e cila është një skemë që përdoret për mbështetjen e formimit profesional. Skema e kuponit mbulon kostot e një trajtimi të zgjedhur nga punëkërkuesi i papunë dhe përdoret gjerësisht në vendet e BE-së për të ndihmuar formimin dhe ngritjen profesionale të punëkërkuesve të papunë nëpërmjet kurseve dhe trajnimeve profesionale për të qenë gati për tregun e punës, të cilat nuk ofrohen nga sistemi publik i arsimit dhe i formimit profesional. Nëpërmjet skemës së garancisë rinore, e cila është pjesë e programeve të punësimit, arsimit dhe formimit profesional, adresohen nevojat e të rinjve që nuk janë në punë, në arsim ose në formim profesional, si pjesë e iniciativës së BE-së për Ballkanin Perëndimor. Është pozitiv fakti që, përmes skemës së garancisë rinore, të rinjve që nuk janë pjesë e programeve të punësimit, arsimit dhe formimit profesional, do t’u ofrohet një ofertë punësimi, arsimimi i vazhdueshëm dhe praktika profesionale brenda një periudhe prej katër muajsh nga momenti i regjistrimit në zyrën përkatëse të punës. Me ndryshimet e propozuara në këtë

projektiligj do të gjejë më shumë hapësirë Agjencia Kombëtare e Punësimit dhe Aftësive që të bëjë propozimet përkatëse nënligjore edhe për programe apo çështje të tjera, jo vetëm për nxitjen e punësimit. Këtu parashikohet se Agjencia Kombëtare e Punësimit dhe Aftësive shërben si sekretariat teknik i Fondit Social të Punësimit, në përputhje me përcaktimet e legjislacionit në fuqi. Është i rëndësishëm ndryshimi për sa i përket punësimit të personave nga grupe të veçanta, të personave me aftësi të kufizuara, duke përfshirë personat që nuk dëgjojnë, invalidët e punës që janë vlerësuar si pjesërisht të aftë për punë nga komisionet përkatëse. Sipas këtij ndryshimi, punëdhënësi publik ose privat, i cili nuk punëson numrin e përcaktuar të personave sipas ligjit, do të derdhë një kontribut, për llogari të Fondit Social të Punësimit në masën 100 për qind të pagës minimale në shkallë vendi. Pra, çdo muaj, për çdo person që u përket grupeve të përcaktuara në këtë ligj dhe duhet të punësohet sipas këtij neni, punëdhënësi duhet të derdhë kontributin dhe kjo do të pasqyrohet në listëpagesën mujore të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore të deklaruara në sistemin online të Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve (institucion i cili luan rolin e agjentit tatimor për mbledhjen e kontributeve). Me këto ndryshime ne marrim në mbrojtje në mënyrë ligjore dhe u largohemi abuzimeve të bëra ndër vite me këtë kategori në nevojë të popullsisë sonë. Sipas këtij ligji, nuk do të ketë më sorollatje për këtë grup-kategori, pasi përveç komunikimit direkt me qytetarin, do të jetë edhe komunikimi elektronik përmes sistemit të administratës shqiptare për të bërë ndërlidhje dhe shkëmbim informacioni në kohë reale. Pra, pasi personat me aftësi të kufizuara të jenë regjistruar, do të kenë një databazë në Shërbimin Social Shtetëror dhe të sigurohet shoqërore për të bërë komunikimin automatik të sistemeve që në momentin kur të ketë një ndryshim të statusit të personit me aftësi të kufizuar, do të sinjalizohet automatikisht zyra e punës për t'i bërë një ofertë të menjëhershme punësimi personit që do të ketë ndryshim të statusit. Të nderuar qytetarë, sjell në vëmendje për të gjithë personat me aftësi të kufizuar dhe familjarët e tyre se personat me aftësi të kufizuara, janë apo nuk janë të punësuar, nuk do ta humbasin për asnjë moment pagesën e aftësisë së kufizuar. Punësimi i tyre, falë këtyre programeve të nxitjes së punësimit, do të bëhet për integrimin e tyre ekonomik dhe social dhe në momentin që nuk do të jenë fizikisht të aftë për të punuar, pagesa e aftësisë së kufizuar do të vazhdojë normalisht.

Të nderuar kolegë deputetë, për këto dhe shumë çështje të tjera të trajtuara në këtë projektiligj, me rëndësi jetike për shoqërinë tonë dhe në mënyrë të veçantë për të rinjtë shqiptarë, shpreh mendimin që ta votojmë këtë projektiligj për të pasur nesër një ligj me fuqi vepruese në dobi të qytetarëve. Faleminderit!